

[Indenrigsministeren.]

Spekulationsmoment. Ja, man kan for saa vidt sige, at enhver Handling i det økonomiske Liv og i Erhvervslivet indeholder et Spekulationsmoment, men det, det drejer sig om her, er jo, om ikke Laanemarkedet skal give Erhvervslivet Mulighed for at opnaa Laan, opnaa Kredit under de Former, som til de forskellig Tidspunkter passer de enkelte Erhvervskredse og de enkelte Personer bedst, og i hvert Tilfælde tør man sige, at Erfaringerne op gennem Tiden udpræget peger i Retning af, at vi ogsaa her i Danmark nødvendigvis maa gaa ind i et Supplement til vort nuværende Kreditforeningssystem.

Man kunde belægge hele dette Forhold med en Række af Eksempler fra vor økonomiske Historie. Gennem de sidste 80 Aar vil man se, hvorledes man til Tider er inde i Perioder, hvor de svingende Forhold paa Rentemarkedet sætter Arbejdet i Staa, uden at det i Virkeligheden var nødvendigt, hvis man havde et Kreditsystem, der var afpasset dertil. Gaa tilbage til 1857. I 1857 fører Pengekrisen til, at 4½ pCt. Obligationer gaar ned i en Kurs omkring 75, men allerede et Aar eller to efter er denne Kurs oppe i 90. Gaa tilbage til 70erne, og man ser, hvordan man omkring 1877—78 har en Kurs paa disse Papirer, som ligger omkring 80; allerede 2 Aar efter er Kursen oppe i 90, og i 90erne er vi endogsaa oppe i en Periode, hvor 3½ pCt.s Laan emitteres til pari. Hvad er alt dette Udtryk for? Det er Udtryk for, at hvis man havde et mere smidigt Kreditsystem, saa havde man i de Tider, hvor Kurserne ligger lavt, hvor den effektive Rente er høj, ikke nødig at standse Virksomheden i den Grad, det normalt nu finder Sted, men man kunde ved Hjælp af kortfristede Obligationer hjælpe Arbejdet, Erhvervene over i det nye forholdsvis lave Rentemarked, hvor Tiden er til at placere de langfristede Laan.

Jeg skal nævne et andet Eksempel fra den nyere Historie: Statsobligfondens Historie. Det er et typisk Eksempel. For at holde Byggeriet i Gang her i Danmark oprettede man Statsobligfonden. Det var en Institution, som i høj Grad medvirkede til, at Byggeriet blev holdt i Gang. Men jeg tør jo rigtignok sige, at *billigt* blev det ikke for Staten eller for Kommunerne. Jeg kunde ogsaa have Lyst til at nævne, hvordan man har baaret sig ad i et andet Land, i Frankrig. Til Fremme af Byggeriet i Paris skabtes der dér et Selskab, til Dels med kommunal Aktiekapital. Til at begynde

med maatte dette Selskab skaffe sig Pengene til Byggeriet ved Udstedelse af egne Obligationslaan. Da saa Pengeforholdene lettede, kunde man i 1930 gaa til at konvertere disse gamle Laan, der var optaget i 1924 til en Rente af omkring 6½ pCt. Man konverterede disse Laan, da det lettere Pengemarked indtraadte i Aaret 1930, nogle til 4 pCt., andre til 5 pCt. Det var altsaa en meget betydelig Renteudgift, man herigennem kunde frigøre sig for, og det havde til Følge, at i de paagældende Ejendomme kunde Lejen nedsættes ganske betydeligt i 1930. Jeg vil gerne spørge: tror man ikke, at det havde været ganske behageligt, om vi her i Danmark havde kunnet gøre noget tilsvarende, kunde være gaet over til det lette Rentemarked, vi havde i 1930—31. I hvert Tilfælde havde det betydet, at Staten ikke i dette Øjeblik staa overfor den Mulighed at tabe store Beløb paa de Forhold, som satte Byggeriet i Staa i Midten af 20erne. Jeg siger: det lader sig ikke gøre at feje det Spørgsmaal, som dette Forslag drejer sig om, ned ad Rigsdagens Bord ved almindelige Bemærkninger, som de ærede Oppositionsordførere har fremsat her i Dag, i hvert Tilfælde betragter jeg det som givet, at er man end i Stand til at gøre det nu, vil Spørgsmaalet vende tilbage og tilbage igen som et Spørgsmaal om en vis Nyorientering indenfor det danske Kreditsystem.

Det ærede Medlem Hr. Elgaard sagde, at det, her er Tale om, er ret beset Oprettelsen af en permanent Statskreditforening. Ja, det er nu ikke rigtigt, og det ærede Medlem ved ogsaa godt, at Forslaget bygger paa og forudsætter et Samarbejde med Kreditforeningerne. Derimod er jeg ikke saa uenig med det ærede Medlem, naar han siger, at man kunde i og for sig mene, at her var en Opgave, der burde tages op og løses af Kreditforeningerne selv. Det er jeg i Virkeligheden enig i. Hvis Kreditforeningerne *vil* tage denne Opgave op — det har de ikke hidtil villet —, saa er det *naturlige* Sted for Løsningen af den Kreditforeningerne. Og hvis man fra det ærede Medlems Partis Side kunde ønske at være med til i dette Forslag at indsætte en Bestemmelse, som giver Mulighed for ved Forhandlinger mellem Indenrigsministeriet og Kreditforeningerne at overføre denne Opgave til Kreditforeningerne allerede nu, saa skal jeg være medvirkende dertil.

Jeg vil i denne Forbindelse gerne sige, at det ærede Medlem har ikke Ret, naar han betegnede dette Forslag her som tilsigtede en Konkurrence med Kreditforeningerne.